

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa V. S.A. z siedzibą w W.
przeciwko J. Ł.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w T.
z dnia 15 października 2019 r., sygn. akt I Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do powyższych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które przedstawił w formie pytań: „a) czy na gruncie art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., art. 124 § 1 i 2 k.c. i 527 § 1 k.c. wierzytelność stwierdzona BTE, wobec której uprzednio bank wystąpił z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności, a także wszczął postępowanie egzekucyjne, a tym samym przerwał bieg przedawnienia roszczenia, co umożliwia temu podmiotowi dalsze dochodzenie roszczeń również wobec osób trzecich, w sytuacji jej nabycia przez podmiot nieposiadający statusu banku, biorąc pod uwagę szczególny rodzaj wierzytelności określonej BTE, jest zdarzeniem powodującym skutek w postaci zaistnienia niezaskarżalności wierzytelności pieniężnej i jej przedawnienia, a w konsekwencji ograniczenie możliwości kierowania swych roszczeń przez nabywcę wierzytelności wobec osób trzecich; b) czy, w zakresie wierzytelności objętej BTE i stosowania do wskazanych wierzytelności art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., art. 124 § 1 i 2 k.c. wykładania w/w przepisów w zakresie sytuacji prawnej podmiotów korzystających z BTE powinna uzależniać interpretację tych przepisów tylko i wyłącznie od rodzaju podmiotu, który korzysta z wierzytelności, jego indywidualnych cech, tj. posiadanie statusu banku, a tym samym implikować rozbieżności w wykładni w/w przepisów; c) czy na gruncie art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 § 1 i 2 k.c. wejście w sytuację prawną zbywcy wierzytelności, także w zakresie skutków przerwania biegu przedawnienia poprzez złożenie przez bank wniosku o nadanie klauzuli wykonalności na BTE oraz wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie tytułu, jest uzależnione od posiadania przez nabywcę wierzytelności indywidualnej cechy, tj. statusu banku i wynikającego z niego uprawnienia do wystawienia BTE; d) czy na gruncie przepisów art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 § 1 i 2 k.c. powstały w obrocie prawnym skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia wierzytelności objętej BTE, wynikający ze złożenia wniosku o nadanie BTE klauzuli wykonalności i wszczęcie egzekucji na podstawie tego tytułu, ulega uchyleniu w wyniku zaistniałej następczo czynności prawnej w postaci umowy cesji

przenoszącej w/w wierzytelność na niebędący bankiem podmiot nieposiadający procesowego uprawnienia do wystawiania BTE; e) czy na gruncie przepisów art. 509 § 2 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 124 § 1 i 2 k.c., podmiot niebędący bankiem i posługujący się wierzytelnością potwierdzoną BTE, uprzednio, wobec której początkowy zbywca bank przerwał bieg przedawnienia, wskutek dokonanych czynności w postępowaniu klauzulowym i egzekucyjnym, a który to w drodze nabycia wierzytelności nie wstąpił w sytuację prawną pierwotnego zbywcy w zakresie możliwości powoływania się na przerwę biegu przedawnienia, dokona wtórnie zbycia tej wierzytelności na podmiot posiadający status banku, powoduje, iż nowy nabywca wraz z wierzytelnością nabywa także uprawnienie w zakresie możliwości powoływania się na przerwę biegu przedawnienia, mimo iż wierzytelność nabywał od podmiotu, któremu takie uprawnienie nie przysługiwało, mając na uwadze zasadę, iż nikt nie może przenieść na drugą osobę więcej praw, aniżeli sam posiada (zgodnie z zasadą: *nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet*)”.

Powód powołał się również na potrzebę wykładni (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) art. 509 § 2 k.c. i art. 123 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 124 § 1 i 2 k.c., budzących poważne wątpliwości, z uwagi na niejednolite i rozbieżne orzecznictwo dotyczące prymatu i zasad stosowania w/w przepisów odnośnie nabywanych wierzytelności stwierdzonych BTE”. Dla wykazania tej tezy powód powołał kilka orzeczeń sądów apelacyjnych.

Zgodnie z ustaloną linią orzecznictwa powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga wskazania na problem o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygnięty w dotychczasowym orzecznictwie i wymagający pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których ono powstało. Zagadnienie powinno być ponadto „istotne” z uwagi na wagę problemu interpretacyjnego, którego dotyczy dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna jest wnoszona w konkretnej sprawie, to zarówno charakter rozpoznawanego roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny,

którym Sąd Najwyższy byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Problem przedstawiony przez powoda nie ma cech określonych wyżej, gdyż – niezależnie od jego kazuistycznego sformułowania - znajduje wyjaśnienie w orzecznictwie Sądu Najwyższego. To samo dotyczy sygnalizowanych przez powoda rozbieżności w orzecznictwie sądów apelacyjnych.

W uchwale z 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, (OSNC 2017, nr 5, poz. 55) Sąd Najwyższy wypowiedział się w omawianej kwestii i stwierdził, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniach z 5 października 2016 r., III CZP 52/16 (OSNC 2017, nr 7-8, poz. 83) i z 26 października 2016 r., III CZP 60/16 (nie publ.), w których wyjaśnił, że skutki przerwy biegu przedawnienia wywołanej przez zbywcę wierzytelności odnoszą się co do zasady także do cesjonariusza. Nabywa on wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, także pod względem „stanu” jej przedawnienia. W konsekwencji, jeżeli bieg terminu przedawnienia uległ przerwaniu, cesjonariusz - wstępując w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał cedent - zostaje objęty skutkami tej przerwy. Innymi słowy, zgodnie z ogólnym założeniem, fakt zbycia wierzytelności pozostaje z zasady bez wpływu na bieg terminów przedawnienia oraz skutki zdarzeń kształtujących ten bieg, które nastąpiły przed dokonaniem cesji. Reguły te nie mają jednak zastosowania do przerwy biegu przedawnienia, która została spowodowana dochodzeniem roszczenia na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Innymi słowy, w razie cesji wierzytelności przerwa biegu przedawnienia wywołana złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji zachowa swój skutek wyłącznie wobec tych cesjonariuszy, którzy sami mogliby posłużyć się bankowym tytułem

egzekucyjnym. W pozostałych sytuacjach przerwę biegu przedawnienia uznaje się za niebyłą - bieg zaś terminu przedawnienia w stosunku do nabywcy wierzytelności określa się na zasadach ogólnych.

W uchwale z 9 czerwca 2017 r., III CZP 17/17 (OSNC 2018, nr 3, poz. 25), Sąd Najwyższy przyjął, że wniosek o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia objętego tym tytułem wobec cesjonariusza niebędącego bankiem.

W wyrokach z 21 lipca 2017 r. (nie publ.), z 25 kwietnia 2017 r., V CSK 493/16 (nie publ.), z 20 kwietnia 2018 r., II CSK 410/17 (nie publ.) i II CSK 356/17 (nie publ.), z 28 marca 2019 r., I CSK 5/18 (nie publ.) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że skutek w postaci przerywania biegu przedawnienia w wyniku czynności zmierzających do zaspokojenia roszczenia, podejmowanych na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego nie obejmuje niebędącego bankiem nabywcy wierzytelności.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 5 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800), orzeczono jak w postanowieniu.